

ČESKÝ HELSINSKÝ VÝBOR

člen Mezinárodní helsinské federace

Výroční zpráva 2006

Datum první registrace: 11. 05. 1990

Právní forma: Sdružení

IČ: 00539708

Bankovní spojení: ČSOB Praha 1

Číslo účtu: 108 433 / 0300

Adresa: Český helsinský výbor (ČHV)

Ostrovského 253/3, 150 00 Praha 5

Tel./ fax: + 420 257 323 508

E-mail: sekr@helcom.cz

Website: <http://www.helcom.cz>

Český helsinský výbor je nevládní neziskovou organizací pro lidská práva. Je členem Mezinárodní helsinské federace pro lidská práva (IHF) se sídlem ve Vídni sdružující helsinské výbory a další lidskoprávní organizace z členských zemí OBSE.

Hlavním posláním Českého helsinského výboru je především:

- Sledování zákonodárné činnosti týkající se lidských a občanských práv. Připomínkování návrhů zákonů a předkládání alternativních návrhů pokud souvisejí s ochranou lidských práv.
- Monitoring stavu lidských práv v ČR se zvláštním důrazem na vybrané oblasti. Pravidelné vypracovávání zpráv o stavu lidských práv v ČR.
- Sledování situace těch skupin obyvatelstva, u nichž ochrana lidských práv vyžaduje zvláštní pozornost.
- Bezplatná právní pomoc jednotlivcům, jejichž lidská práva byla porušena. Litigace.
- Výchova k lidským právům a osvěta, pořádání diskusí a seminářů s touto tematikou.
- Specializované školicí programy zejména pro profesní skupiny, pracovníky a dobrovolníky nevládních organizací.
- Publikační činnost.
- Informační a dokumentační činnost, knihovnické služby, tvorba a management elektronických zdrojů (Forced Migration Online portál: <http://www.forcedmigration.org>, Centrální webová stránka pro seniory: <http://www.seniori.org>, web ČHV <http://www.helcom.cz> portál projektu EQUAL – MOPPS <http://www.rovnescance.cz>).
- Mezinárodní spolupráce v rámci IHF a dalších mezinárodních a zahraničních institucí, organizací a evropských sítí.

Hlavní oblasti působení:

- Vězeňství a trestní justice; práva vězňů a zadržených (monitoring, poradenství / litigace), Policie (monitoring, lidskoprávní vzdělávání)
- Sociální začleňování – reintegrační aktivity pro osoby ohrožené sociálním vyloučením
- Práva žen (rovné příležitosti pro muže a ženy na trhu práce; sladčování pracovního a rodinného života; monitoring, právní pomoc, školicí a informační aktivity)
- Práva cizinců (integrace, právní poradenství a informační aktivity)
- Práva seniorů (poradenství a informační aktivity)

Realizované projekty Vězeňství a trestní justice

Právo na soudní a jinou právní ochranu v detenci – monitoring a litigace

RIGHT TO JUDICIAL AND OTHER LEGAL PROTECTION IN DETENTION - LITIGATION AND LOBBYING.

Projekt je podpořen Open Society Institute – Budapešť. Trvání projektu 2 roky: **2006-2007**.

Projekt navazuje na projekt "Právo na soudní a jinou právní ochranu v detenci – monitoring a litigace" (2003 – 2005), podpořený Open Society Institute, přičemž se zaměřuje na rozpracování výstupů předchozího projektu, zejména analýzu stávající legislativy a praxe vězeňství včetně návrhu legislativních změn a lobbyingu a dosažení výsledku konkrétních soudních sporů zahájených v rámci předchozího projektu.

Celkovým cílem projektu je zvyšování míry efektivity a naplňování účelu trestu odnětí svobody.

Konkrétní cíle projektu

- pokračovat v běžících soudních kauzách a dosáhnout konečných soudních rozhodnutí
- zpracovat vhodné konkrétní litigační strategie a publikovat je
- dosáhnout legislativních změn v oblasti vězeňství.

Hlavní výstupy projektu – výběr

1. Litigace

Cestou využití litigační strategie bylo v rámci projektu postupováno v 15 kauzách, týkajících se zejména problematik

- ochrana před šikanou a sexuálním násilím ve věznicích
- právo na udržování rodinného života (umístění odsouzeného do věznice v blízkosti bydliště blízkých osob)
- právo na výkon trestu na základě zákona v souvislosti se zákonnou diferenciací výkonu trestu
- ochrana práv vězňených osob – přípustnost postupu ve správním soudnictví
- přeplněnost věznic, právo na důstojný výkon trestu
- právo na podmíněné propuštění jako součást práva na zákonný trest
- právo na ochranu zdraví
- zacházení s nebezpečnými vězňenými osobami - právo na trest na základě zákona, právo na spravedlivý proces a účinné prostředky ochrany
- přezkum rozhodnutí v kázeňském řízení, právo na spravedlivý proces
- právo na informace o zdravotním stavu
- trestní obvinění klienta v souvislosti s podáním trestního oznámení proti policistům
- ochrana mladistvých v trestním řízení, nezákonné jednání policistů

Konkrétní výstupy projektu – výběr kauz ukončených nebo průběžně úspěšných v roce 2006

Klient – právo na udržování rodinného života

- využitá litigační strategie: žaloba na ochranu osobnosti
- Vrchní soud v Praze zrušil zamítavé rozhodnutí soudu 1. instance a konstatoval, že sám fakt omezení na svobodě neznamena odepření přístupu k civilně právní ochraně osobnostních práv

Klient - právo na podmíněné propuštění jako součást práva na zákonný trest

- využitá litigační strategie: podnět ke stížnosti pro porušení zákona
- Nejvyšším soudem ČR, že ve věci byl porušen zákon a byla zrušena předcházející rozhodnutí obecných soudů. Porušení zákona bylo shledáno ve skutečnosti, že obecné soudy posuzovaly míru naplnění účelu trestu u klienta a míru jeho polepšení pouze na základě vlastní úvahy, hodnotily pouze chování odsouzeného ve výkonu trestu, aniž by ho posoudily v souvislosti s charakterovými vlastnostmi, motivy, možností ztráty charakterových rysů a špatných návyků vedoucích ho ke spáchání trestné činnosti.
- rozhodnutí lze považovat za judikát obecné povahy

Klient - ochrana práv vězňených osob: přípustnost postupu ve správním soudnictví

- využitá litigační strategie: správní žaloba proti nezákonnému zásahu
- soudním rozhodnutím konstatováno, že správní žaloba proti nezákonnému zásahu je přípustná jedině po vyčerpání podnětu adresovanému dozorovému státnímu zastupitelství. Na základě tohoto rozhodnutí provedeno jednání s Vrchním státním zastupitelstvím v Praze a podřízenými krajskými státními zastupitelstvími a iniciována faktická realizace dozorové pravomoci státních zástupců v oblasti ochrany práv vězňených osob.

2. Lobbying

Přezkum rozhodnutí nebo faktických zásahů Vězeňské služby ČR soudem nebo jiným nezávislým orgánem (prostředky ochrany práv vězňených osob)

- v průběhu roku 2006 zpracovávána analýza legislativy a praxe včetně návrhů de lege ferenda a iniciována diskuse s příslušnými institucemi
- v návaznosti na případovou agendu vyjednáváno se dozorovými státními zástupci, iniciováno kladení důrazu na výkon dozorové pravomoci nad výkonem trestu odnětí svobody

Právní úprava již existujících oddělení pro výkon trestu velmi nebezpečných vězňených osob (tzv. oddělení se zesíleným stavebně technickým zabezpečením)

- týmem ČHV zpracován návrh novely zákona o výkonu trestu týkající se OZSTZ
- návrh novely poskytnut Generálnímu ředitelství VSČR, realizován lobbying za jeho předložení Parlamentu ČR a za prozatímní úpravu institutu podzákonými a interními předpisy

Právo na informace o zdravotním stavu včetně nahlížení do zdravotní dokumentace

- tým ČHV opakovaně podpořil vyjednáváním s relevantními institucemi přijetí novely zákona o péči o zdraví lidu, navržené vládou (novelizace schválena na počátku roku 2007)

Ustanovení hygienických norem týkajících se věznic (právním nebo interním předpisem)

- zpracována analýza právního stavu a praxe, vyjednávání s Vězeňskou službou ČR

Zvýšení zaměstnanosti vězňených osob

- zpracována analýza právního stavu a praxe zaměstnávání odsouzených, podpořen návrh na zaměstnávání odsouzených na poloviční úvazek, vyjednávání s Vězeňskou službou ČR a dalšími relevantními institucemi

Podpora zvýšení počtu zaměstnanců Probační a mediační služby

- vyjednáváním podpořen návrh s cílem usnadnit práci probačních úředníků a zvýšit efektivitu výkonu a využívání prostředků restorativní justice
- nárůst tabulkových míst o 60 osob

Podpora zvýšení počtu zaměstnanců VSČR

- opakovaně (vyjednáváním, publikační činností) podpořen nárůst tabulkových míst zaměstnanců VSČR v přímém kontaktu s vězni jako předpokladu efektivního výkonu trestu odnětí svobody
- v průběhu roku 2006 nárůst o 200 osob

Přístup ke spravedlnosti, respekt k lidským právům a lidské důstojnosti v trestní justici (policie, soudy, vězeňství)

"ACCESS TO JUSTICE, RESPECT OF HUMAN RIGHTS AND HUMAN DIGNITY IN CRIMINAL JUSTICE (POLICE, COURTS, PRISON SYSTEM)" – EU/JLS/NGO/2004/083

Projekt byl podpořen: Evropská komise, Directorate General Justice, Freedom and Security - Brusel. Trvání projektu: **1.12. 2006 – 1.1. 2007**

Partner projektu: International Helsinki Federation for Human Rights, Vídeň, Rakousko – experti vězeňské služby a policie Dánského království

Cíl projektu:

Projekt se zaměřil na fungování systému justice se zvláštním zřetelem na trestní justici, zejména vězeňství, policii a trestní soudnictví, a to konkrétně:

- zvyšování transparentnosti postupů a chování veřejných orgánů ve vztahu k trestní justici včetně korupce

- posílení implementace ústavních a mezinárodních lidskoprávních standardů do legislativy a praxe trestní justice prostřednictvím analytické činnosti včetně přípravy a podpory nezbytných legislativních změn
- podpora efektivit soudnictví a soudcovské nezávislosti, zejména na moci výkonné, a to v obecné i konkrétní rovině
- posilování principu lidské důstojnosti ve věznicích a naplňování účelu trestu odnětí svobody
- zvyšování profesionality policie zejména v oblasti respektu k lidským právům a lidské důstojnosti

Cíle projektu byly realizovány za použití **metod**:

- monitoring věznic
- monitoring policejních cel a služeben
- monitoring soudních jednání
- případová agenda (vězeňství, policie)
- monitoring legislativy a lobbying
- vzdělávací programy – policie
- vzdělávací programy – vězněné osoby

Hlavní výstupy projektu - výběr

1. Monitoring – vězeňství

V průběhu projektu realizovali experti 46 návštěv ve věznicích:

3.3., 10.3., 17.3., 24.3. 2006	Věznice Oráčov
31. 3., 7.4., 21.4. 28.4., 2006	Věznice Vinařice
6.4., 2.6., 1.11.2006	Věznice Řepy
3.5., 10.5., 17.5., 24.5., 8.8. – 18.8., 31.8., 15.9.2006	Věznice Příbram
3.1., 10.1., 17.1, 24.1., 11.9., 26.9., 26.10., 7.11. 2006	Věznice Jiříce
7.9., 14.9., 5.10.2006	Věznice Bělušice
16.2., 27.6., 29.8.,13.10., 6.11., 11.11., 24.11., 25.11., 15.12. 2006	Věznice Pankrác
30.8., 1.9., 11.10., 24.10., 31.10., 7.11.2006	Věznice Praha Ruzyně
28.- 30.11.2006	Věznice Odolov
5.12.2006	Horní Slavkov

Systematický monitoring – metodika, výstupy

V rámci projektu byla týmem ČHV zpracována metodika hloubkového monitoringu věznic, založeného na několikadenním a opakovaném pobytu expertů ČHV ve věznici se zaměřením na co nejdetailnější seznámení se s podmínkami výkonu trestu v konkrétní věznici. Na základě monitoringu je zpracována podrobná zpráva, obsahující doporučení a námítky k pozorovanému stavu. V rámci projektu byly realizovány dvě systematické monitorovací návštěvy (Věznice Příbram, Věznice Odolov) - zprávy z těchto návštěv a oponentní stanoviska Vězeňské služby ČR jsou k dispozici na www.helcom.cz .

Participace partnerské organizace

Na aktivitě monitoring věznic participovali experti partnera projektu – IHF, a to Vladimír Weissmann, IHF, Christian Høygaard Nielsen, právník Generálního ředitelství Vězeňské služby Dánského království a Lars Semmelhaack, vedoucí oddělení ve Státní věznici Jyderup, Dánské království. Společně s týmem ČHV navštívili:

Věznici Vinařice – 21.4.2006, Věznici Příbram – 31.8.2006, Vazební věznice Praha-Ruzyně – 1.9.2006

Na základě těchto návštěv byla zpracována **expertní zpráva ke srovnání českého a dánského systému vězeňství**, publikovaná na www.helcom.cz.

Základní výstupy a doporučení:

- zaměření na práci s odsouzenými by mělo být více akcentováno, a to při snížení důrazu kladeného na fyzická a technická bezpečnostní opatření
- zvážit změnu systému rozhodování o podmíněném propuštění, přeřazení do mírnějšího typu věznice tak, aby v první instanci rozhodovaly subjekty bezprostředně seznámené s mírou změny postojů vězně, tzn. přímo Vězeňská služba, případně jiná speciální instituce
- klást zvýšený důraz na udržování kontaktů odsouzených s vnějším světem
- změnit stížnostní mechanismus ve vězeňství, resp. posílit právo na ochranu svých práv u vězněných osob (včetně zavedení možnosti přezkumu rozhodnutí v kázeňském řízení jiným subjektem než vězeňskou službou, uzákonit institut náhrady škody nebo zadostiučinění za nesprávně nebo nezákonně uložený kázeňský trest)
- zvýšit míru zaměstnávání vězňů
- zacházení s odsouzenými zaměřit na naplnění 3 zároveň uplatňovaných principů: normalizace, resocializace, disciplína; v tom smyslu upravit systém vzdělávání vězeňského personálu

2. Monitoring – policie

V průběhu projektu realizovali experti 17 návštěv policejních cel a služeben, konzultační návštěvy se zúčastnil expert IHF M.Hansen, policie Dánského království. Hodnotící zpráva experta byla publikována na www.helcom.cz.

Zjištění:

- nestejná úroveň policejního managementu, nedostatečná rotace personálu, někdy přetrvávající nižší kvalita řízení lidských zdrojů, věrohodné signály korupce v policii
- přetrvávající deficit vzdělanostní úrovně policejního personálu včetně formálního vzdělání (univerzitní specializace nesouvisející s policejní službou)
- neakceptovatelné nebo nezákonné jednání policistů, zejména dopravní a cizinecké policie
- pouze vnitřní kontrolní a stížnostní mechanismus s nízkou mírou efektivity
- někdy nízká kvalita spolupráce státní a městské policie
- postupující implementace Community Policing do policejní služby

3. Monitoring – soudnictví

Výstupy

1. neverbální projevy soudních osob

Nevhodná neverbální komunikace byla s politováním nejčastěji zaznamenána u státních zástupců (cca. 30-40% případů), dále u soudních zapisovatelů. Soudci a přísedící zcela výjimečně používají grimasy a jiné nevhodné prvky. Jen výjimečně se jednání soudce jeví emocionálně přepjatým; pokud se tak stalo, tak vždy v důsledku obav o průběh jednání, výjimečně jako reakce na výpověď vyslychaného.

ad 2 . verbální projevy soudních osob

Největší obtíže jsme zaznamenali při metodě vedení výslechu, kdy soudce klade otázky kapciózní nebo sugestivní (tedy nedovolené) nebo otázky, které namísto objasnění věci matou vyslychanou osobu. Někteří soudci nevhodně váží mezi otevřenými (objasňujícími) a uzavřenými (ověřujícími) otázkami.

ad 3. řídicí schopnosti předsedy senátu

V zásadě jsme se nesetkali se situací, kdy soudce neudržel postup jednání v souladu s procesními předpisy. Schopnost předsedy senátu vést jednání není dána vždy, v cca. 5% případů soudce vysloveně selhává, v dalších cca. 20-30% případů se soudci nechávají stranami částečně manipulovat, což v důsledku vede ke zpomalování řízení, resp. odročování jednání.

ad 4. způsob vyřízení věci

Rozhodnutí při jednání jsme zaznamenali pouze v cca. 10% případů. V ostatních případech se odročuje, a to

cca. 20-30% případů z důvodu nedostavení se účastníků nebo svědků

cca. 40-60% případů z důvodu potřeby provést další důkazy

cca. 5-10% případů za účelem vyhlášení rozsudku, eventuálně provedení posledních nezbytných procesních úkonů bez doplňování důkazů.

Případová agenda – vězeňství

ČHV v průběhu realizace projektu poskytoval právní poradenství a následnou součinnost osobám ve výkonu vazby a trestu v souladu s projektem, a to zejména na základě písemných podnětů vězňených osob.

Statistika:

Počet klientů (vězněných osob):	415
Z toho případy zahájené v r. 2006:	233
Klienti – cizinci:	15
Příjem písemných podnětů:	773 (z toho 82 od dotčených subjektů)
Vypracované právní analýzy v individuálních věcech:	200
Odeslaná korespondence:	608 (z toho 85 dotčeným subjektům)
Osobní konzultace s klienty:	60
Osobní konzultace/intervence státních orgánů:	50
Využití litigačních strategií:	13

Spolupráce s advokáty:

Mgr. Pavlok, Mgr. Kouba, JUDr. Kočí, Mgr. Příbylová, JUDr. Lejček, Mgr. Jíra

Přehled případů z hlediska specifikace:

počty klientů v jednotlivých věznicích		typizace případové agendy – jednotlivé kauzy	
Bělušice	10	Vězeňství	
Brno	9	Právo na udržování rodinného života - přemístění do jiné věznice	117
Břeclav	8	Lékařská péče	95
České Budějovice	4	Ochrana práv vězňených osob – vyřizování stížností	48
Drahonice	3	Podmíněné propuštění	46
Heřmanice	7	Ochrana práv vězňených osob - bezpečnost	33
Horní Slavkov	7	Extramurální kontakty	18
Hradec Králové	6	Programy zacházení	17
Jiřice	30	Kázeňské řízení	15
Karviná	3	Zaměstnávání vězňených osob	12
Kuřim	6	Ubytování vězňených osob	12
Kynšperk - Kolová	2	Přeřazení do jiného typu věznice	11
Liberec	4	Hygienické podmínky	10
Litoměřice	6	Nakládání s finančními prostředky	9
Mírov	3	Stravování	8
Nové Sedlo	9	Přerušování trestu	6
Odolov	4	Diskriminace	5
Olomouc	2	Kulturní a náboženská práva	5
Opava	8	Specializované zacházení s nebezpečnými vězni	3
Oráčov	9	Další	23
Ostrava	13	Trestní řízení	
Ostrov n. Ohří	25	Spravedlivost odsouzení	122
Pardubice	14	Žádost o milost	2
Plzeň - Bory	28	Spravedlivý proces v přiměřené době	3
Praha - Pankrác	37	Vazební stíhání	10
Praha - Ruzyně	22	Trest vyhoštění a extradiční řízení	21
Příbram	20		

počty klientů v jednotlivých věznicích		typizace případové agendy – jednotlivé kauzy	
Rýnovice	20		
Stráž p. Ralskem	20		
Světlá nad Sáz.	4		
Teplice	1		
Valdice	45		
Vinařice	15		
Všehrady	10		
Znojmo	1		
Celkem	415		

Vyhodnocení

- 30% podnětů oprávněných, z toho ½ z objektivních důvodů
- ve 20 modelových kauzách (např. přemístění, podmíněné propuštění, prevence šikany, diferenciací výkonu trestu) dosaženo úspěchu mimosoudně, absolutně cca. 100 případů
- v 15 případech využita litigační strategie, z toho v 5ti kauzách dosaženo konečného nebo předběžného úspěchu rozhodnutím soudu
- ve 3 kauzách vydáno relevantní výkladové rozhodnutí soudu

Cíl aktivit

Cílem aktivit ČHV v rámci případové agendy bylo jednak posílení právního postavení konkrétních klientů včetně odstranění nezákonných zásahů do jejich práv, případně následného zajištění jejich ochrany, jednak dosažení závazného stanoviska příslušných státních orgánů včetně soudů, které by bylo intepretačním vodítkem v oblasti vězeňství využitelném na obdobné případy.

Zásadní oblasti, jimiž se ČHV v rámci případové agendy v roce 2006 zabýval a které lze zároveň považovat za zvláště kontroverzní z hlediska legislativy a praxe v oblasti vězeňství v ČR, byly:

- ochrana práv vězňených osob
- bezpečnost vězňených osob
- kázeňské řízení – právo na spravedlivý proces
- specializované zacházení s nebezpečnými vězni – oddělení se zesíleným stavebně technickým zabezpečením
- právo na rodinný život
- podmíněné propuštění, přeřazení do mírnějšího typu věznice
- kolektivní ubytování
- lékařská péče
- vyhošťovací vazba
- extradice

Případová agenda – policie

V průběhu projektu se ČHV zabýval 21 kauzami týkajícími se postupu policie a městské policie, z toho ve 3 kauzách byla využita litigační strategie. Případy, jimiž se ČHV zabýval, se týkaly zejména:

- trestná činnost policistů
- zásah policie do osobní sféry
- napadení policistou
- trestní oznámení
- pochybení policistů při provádění úkonů v trestním řízení

Případy byly většinou řešeny formou právního poradenství a pomoci při zpracování podání, a to osobně nebo korespondenčně, aniž by bylo nutné využít litigační strategii. V jednom případě ČHV vydal stanovisko k nepřiměřenému zásahu policie, které medializoval – případ vysoké státní úřednice zbité policistou z důvodu účasti na demonstraci proti shromáždění neonacistického hnutí. ČHV rovněž publikoval na www.helcom.cz stanoviska týkající se obecně laxního přístupu Policie ČR k aktivitám neonacistických hnutí v ČR (zejména shromáždění a koncerty neonacistických a rasistických hudebních uskupení).

Monitoring legislativy a lobbying

Přehled jednání s relevantními institucemi

- Vězeňská služba ČR (včetně – účast na celorepublikových poradách ředitelů věznic): Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, Věznice Bělušice, Věznice Jiřice, VV Praha Ruzyně, VV Praha – Pankrác, Věznice Příbram
- Probační a mediační služba ČR
- Ministerstvo spravedlnosti ČR
- Nejvyšší státní zastupitelství
- Rada vlády pro lidská práva
- Policejní prezidium ČR
- Kancelář veřejného ochránce práv

Relevantní oblasti

- reforma justice (včetně: součinnost státních zastupitelství, soudů a policie)
- stav lidských práv ve vězeňství a policii – podněty k legislativním změnám
- nezávislý kontrolní orgán – kriminalita policistů a příslušníků vězeňské služby
- oddělení se zesíleným stavebně technickým zabezpečením
- právo na informace o zdravotním stavu
- hygienické normy ve věznicích
- zvyšování zaměstnanosti vězněných osob
- zvýšení počtu tabulkových míst pro zaměstnance PMS a VSČR

4. Vzdělávací aktivity – policie

Realizované školicí aktivity

- Lidská práva a policie: Střední policejní škola MVČR Praha 9
- Lidská práva a základní svobody - historie, vývoj, vnitřní a mezinárodní legislativa, instituce, kontrolní mechanismy: Střední policejní škola MVČR Praha 9
- Policie a lidská práva: Policejní akademie ČR
- kurs celoživotního vzdělávání pro policisty

5. Vzdělávací aktivity – vězněné osoby

Obsahem interaktivních seminářů pro vězněné osoby byly:

- základy efektivní komunikace – Orientační běh komunikací (4 x 3hodiny s každou skupinou)
- beseda k tématu Právní aspekty propuštění z výkonu trestu + odstraňování zadluženosti

Orientační běh komunikací: přehled základů efektivní komunikace (se zaměřením na jednání s úředníky, zaměstnavateli apod.); nácvik situací běžného života (telefonování, dialog, udržování rozhovoru, pozdravy, naslouchání, řeč těla atd.); modely řešení konfliktů za použití mediace

Právní aspekty propuštění z výkonu trestu: práva a povinnosti ve výkonu trestu a v civilním životě; první kroky po propuštění; hledání si práce a právní rámec zaměstnávání; sociální zabezpečení; právní rámec bydlení

Odstraňování zadluženosti: přehled platebních povinností; nárůst dluhu při vzniku zadluženosti; metody smírného řešení dluhů; právní prostředky ochrany; úvod do exekučního práva; důraz na aktivní řešení dluhů a uvědomění si povinnosti je platit

klienti	2004	2005	2006
noví	325	145	233
z předchozích let	156	343	182
celkem	481	488	415
obdržené přípisy	1477	1370	773
odeslaná podání a vyjádření	1481	986	608

Přehled typologie případů

Specifikace	počet případů ¹		
	2004	2005	2006
Vězeňství	608	513	487
Bezpečnostní problematiky	61	52	33
Kázeňské řízení	13	14	15
Právo na ochranu práv, stížnosti	21	31	48
Diskriminace	6	11	5
Specializovaná oddělení	-	4	3
Lékařská péče	110	81	95
Extramurální kontakty, právo na rodinný život	27	17	18

¹ Jedná se o vyčíslení celkového počtu typů kauz, nikoliv o počet řešených klientů.

Přemístění do jiné věznice	217	150	117
Programy zacházení	14	11	17
Zaměstnávání	18	16	12
Nakládání s penězi	12	13	9
Ubytování	5	9	12
Hygienické podmínky	8	14	10
Strava	14	11	8
Kulturní a náboženská práva	5	5	5
Podmíněné propuštění	26	31	46
Přeřazení do mírnějšího typu věznice	12	8	11
Další (nezařaditelné)	39	23	23
Trestní právo	158	170	158
Spravedlivost odsouzení	118	131	122
Žádost o milost	7	6	2
Právní styk s cizinou – vyhoštění, extradice	11	14	21
Vazební stíhání	19	17	10
Průtahy v řízení	3	2	3
Policejní agenda	16	14	

Účast expertů IHF na projektu, supervize

Experti IHF provedli supervizi kursu Orientační běh komunikací, a to 21.4.2006 ve Věznici Vinařice. Závěry supervize, které byly zpracovány ve zprávě publikované na www.helcom.cz:

- kurs je nutné považovat ze velmi užitečný, jedná se o přínosný a inovativní ideu
- lektoři jsou profesionálové s adekvátní kvalifikací, kurs je veden vhodným způsobem, odsouzení ho považují za přínosný
- doporučení: kurs by měl být realizován i v dřívějších fázích výkonu trestu (nejen před propuštěním), před propuštěním by měl být zopakován
- doporučení: kurs by měl být prováděn rovněž vězeňským personálem, který by byl za tím účelem speciálně vyškolen
- doporučení: v kursu, zvláště pokud by byl realizován vězeňským personálem, byl měl být využit kanadský program "Cognitive Skills" (tzn. cvičení a podpora rozvoje schopnosti rozeznávat včetně vlastní odpovědnosti, iniciativy atd.)

Přístup ke spravedlnosti ve vězeňství – litigace a lobbying

Projekt je realizován v rámci podpory Open Society Fund od srpna roku 2006 na dobu 12 měsíců a je zaměřen především na řešení případové agendy, lobbying, dále na monitoring a osvětu, vše v oblasti vězeňství.

Projekt navázal na předchozí projekty realizované Českým helsinským výborem v této oblasti v minulosti a je zaměřen na oblast realizace práva na soudní nebo jinou právní ochranu zakotvenou v čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod v podmínkách vězeňství. Současně se projekt zabývá souvisejícími problematikami, zejména právem na zachování lidské důstojnosti, zákazem mučení a nelidského zacházení, právem na osobní svobodu, právem na soukromí, právem na rodinný život, apod.

Hlavním cílem projektu je zvýšení dostupnosti práva na soudní nebo jinou právní ochranu ve vězeňství, další cíle spočívají v řešení modelových případů, které pomohou poukázat na problémy přístupu ke spravedlnosti v praxi, v navržení legislativních a funkčních změn nezbytných ke zvýšení přístupu ke spravedlnosti ve vězeňství, předložení jednotlivých legislativních návrhů orgánům s legislativní iniciativou a prosazování přijetí potřebných změn v praxi, osvěta, rozvíjení započaté multidisciplinární odborné diskuse.

V rámci dosavadních projektových aktivit ČHV předložil generálnímu ředitelství Vězeňské služby ČR návrh legislativních změn týkajících se dosavadní právní úpravy oddělení se zesíleným stavebně technickým zabezpečením, intenzivně se zabýval problematikou prosazení práva na informace o zdravotním stavu obsažených ve zdravotnické dokumentaci – Parlament v tomto případě přijal změny, které v rámci legislativního procesu čekají na vyjádření prezidenta republiky. V oblasti regulace hygienických podmínek ve věznicích otevřel ČHV jednání s Odborem zdravotnické služby Generálního ředitelství VS ČR za účelem navržení vhodné právní úpravy upravující hygienické podmínky ve věznicích. Tato jednání pokračují.

V rámci realizace projektu ČHV prosazoval navýšení zaměstnanosti a pracovních aktivit především u odsouzených osob. Vězeňská služba ČR pak přistoupila k navýšení zaměstnanosti odsouzených formou zařazení většího počtu odsouzených do zaměstnání na poloviční úvazek.

V průběhu projektu se ČHV zabýval i navýšením počtu pracovníků VS ČR a PMS. V roce 2006 došlo k nárůstu vězeňského personálu o 200 míst a zaměstnanců PMS o 60 pracovních míst. V průběhu projektu byla dále vytvořena pracovní skupina složená z odborníků z řad PMS, VS ČR, soudců, státních zástupců a dalších, která se zabývá přípravou nové právní úpravy některých trestněprávních institutů, především podmíněného propuštění s dohledem.

Koalice Šance: zaměstnávání osob propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody

Cílem projektu je vytvoření a pilotní ověření **modelu kontinuálního systému služeb a programů práce s odsouzenými před výstupem z výkonu trestu odnětí svobody a po návratu do civilní společnosti**, mj. při využití metody mentoringu (mentor – speciálně vyškolený laický poskytovatel sociálních služeb), a to na základě multidisciplinární spolupráce subjektů majících zkušenosti s prací s cílovou skupinou (tedy osobami ve výkonu trestu odnětí svobody a osobami s penitenciární minulostí). Mezi další cíle projektu patří vytvoření **strategie změny postojů a motivace zaměstnavatelů při zaměstnávání osob propuštěných z VTOS a dále prosazení nově vyvinutých nástrojů do regionálních a národních politik**, případně včetně adekvátních legislativních změn. Model práce s klienty je založen na kontinuálním přechodu odsouzeného do civilní společnosti, s klientem je pracováno půl roku před propuštěním a půl roku po propuštění. Současně s přípravou klienta na uplatnění na trhu práce jsou v rámci projektu řešeny další otázky týkající se sociálního zázemí klienta (bydlení, zadluženost, rodina atd.) dle konkrétních potřeb a situace jednotlivých klientů.

Projekt je realizován v severočeském a středočeském regionu, konkrétně ve věznicích Bělušice, Jiřice a Vinařice a ve městech v regionu, do nichž se navracejí klienti po propuštění z výkonu trestu.

Trvání projektu: **15. prosinec 2004 – 31. srpen 2008.**

Realizátorem projektu je **Koalice Šance** složená z národních partnerů:

- Sdružení pro probaci a mediaci v justici (řešitel projektu)
- Vězeňská služba ČR (Generální ředitelství VSCŘ, Věznice Bělušice, Jiřice a Vinařice)
- Probační a mediační služba ČR
- Armáda spásy ČR
- Český helsinský výbor
- Mosty – sociálně psychologické centrum, o.s.
- Občanská poradna Nymburk
- Integrovaná střední škola technická – Středisko odborné přípravy Most
- Regionální středisko výchovy a vzdělávání, s.r.o. Most
- Úřad práce v Mostě
- (Charita Opava - v dubnu 2006 vystoupila z Koalice Šance z důvodu splnění úkolů, které jí dle projektu příslušely)

Koalice Šance je na transnacionální úrovni členem mezinárodního partnerství Open Windows, jehož dalšími partnery jsou Utrechste Held (Nizozemí), ANCRE (Francie), I.M.P. di Scena (Itálie), Crossroad (Litva).

Webové stránky projektu: www.equal.spj.cz, www.open-windows.net

Klíčové aktivity projektu v roce 2006

V průběhu roku 2006 byla realizována pilotáž programu práce s cílovou skupinou ve věznicích Jiřice a Bělušice. S klienty pracovaly regionální koordinátorky z Mosty, o.s. a Občanské poradny Nymburk v součinnosti s pracovníky Vězeňské služby ČR. Do programu projektu bylo v obou věznicích zapojeno 35 odsouzených (z toho 8 bylo průběžně z programu vyřazeno zejména z důvodu neomluvených absencí na aktivitách nebo dalšího trestu). Klienti byli vybráni na základě předem formulovaných kritérií, zejména:

- motivace odsouzeného nalézt si zaměstnání a změnit životní styl,
- doby před výstupem z výkonu trestu (cca půl roku s ohledem na možnost účastnit se celého programu a efektivitu aktivit bezprostředně připravujících odsouzené na návrat do civilní společnosti, včetně možnosti zapojit se do navazujícího programu po propuštění),
- regionu, v němž budou klienti po propuštění bydlet (s ohledem na regionální vázanost mentorů byli upřednostněni klienti z regionu Ústeckého a Středočeského kraje),
- souhlasu odsouzeného (zapojení do programu je založeno na principu dobrovolnosti; v úvahu byl přitom brán souhlas jak s realizací aktivit ve věznici, tak s následnou spoluprací s mentorem),
- souhlasu odsouzeného s poskytnutím výpisu z rejstříku trestů (s ohledem na pilotní povahu projektu nebyli do programu zařazeni zájemci odsouzení za závažné násilné nebo sexuálně motivované trestné činy, a to z důvodu zajištění bezpečnosti mentorů a mentorek).

Aktivity programu se zaměřovaly především na zvyšování potenciálu klientů pro návrat do společnosti a na trh práce (zvyšování kvalifikace, sociálně-právního vědomí) a na pomoc v řešení jejich individuálních aktuálních problémů (dluhy, závazky, bydlení, rodinný život apod.), klienti měli možnost zvolit si takové aktivity, které jsou pro ně aktuální.

- kurs komunikačních dovedností, po celou dobu programu cca 1x/týdně (všichni klienti),
- individuální konzultace s regionálními koordinátorkami (všichni klienti),
- PC kurz
- přednáška na téma pracovní podmínky v EU
- přednáška právního minima (předcházení dluhům, právní prostředky ochrany, exekuce atd.)
- individuální právní poradenství
- kurz obsluhy vysokozdvížného vozíku včetně praxe (pouze ve Věznici Bělušice)
- motivační program (beseda s bývalým vězněm, skupinové besedy regionálních koordinátorek s klienty)
- náborová přednáška personalisty ČKD Kutná Hora (nabídka pracovní uplatnění s možností ubytování bezprostředně po propuštění)
- účast v poradní skupině projektu

Byli vybráni **mentori** a v létě 2006 vyškoleni Sdružením pro probaci a mediaci v justici v rámci 60ti hodinového **kurzu pro mentory**, obsahujícího témata komunikačních technik, právního minima (pracovní, trestní právo, problematika dluhů, zaměstnanost, sociální dávky), hledání zaměstnání, sítě sociálních služeb (včetně regionálních kontaktů), role mentora a vedení agendy pro projekt. V obou regionech je činných **11 mentorů**.

Od října 2006 byla zahájena práce mentorů s klienty po propuštění. Většina klientů, s nimiž bylo pracováno ve věznicích, je v kontaktu s mentory, kteří jim pomáhají řešit problémy běžného života se zvláštním zřetelem na pomoc při jednání s úřady (obecní úřad, správa sociálního zabezpečení, úřad práce atd.) a zaměstnavateli, při řešení rozličných právních vztahů (zadluženost, bytové otázky atd.) a osobních, potažmo rodinných problémů nebo jim prostřednictvím pravidelných osobních setkání poskytují psychickou podporu v souvislosti s jejich návratem do běžného života. Práce mentora s klientem je založena na principu úzkého individuálního přístupu při zachování profesionálního odstupu.

Do programu po propuštění byli vzhledem k volným kapacitám mentorů zařazeni další klienti: ženy propuštěné z výkonu trestu mající bydliště v cílových regionech, a to na základě navázání spolupráce s Věznicí Světlá nad Sázavou. Zároveň byla navázána spolupráce se Střediskem PMS a Okresním soudem v Chomutově, do programu jsou tak zařazováni též vybraní odsouzení, jimž byl nařízen probační dohled.

Na základě poznatků z praktické pilotáže byly průběžně revidovány metodiky programu, zpracované v předchozí fázi realizace projektu.

Role Českého helsinského výboru, klíčové aktivity

Řízení projektu

Na řízení projektu (včetně monitoringu realizace, zajištění podmínek realizace projektu, plánování a realizaci aktivit projektu) se ČHV účastnil působením v Řídícím výboru Koalice Šance a aktivní činností v pracovních skupinách, zpracovávajících metodiky programu, včetně koordinace pracovní skupiny Gender mainstreaming. ČHV se rovněž podílel na jednáních s partnery projektu, zejména Vězeňskou službou ČR, a dalšími relevantními subjekty a dále na šíření informací o projektu.

Právní poradenství

ČHV poskytoval osobně, písemně, telefonicky, e-mailem právní poradenství (včetně právních analýz, podání) v oblastech:

řízení a administrace projektu

právní poradenství klientům, regionálním koordinátorkám a mentorům: pracovní právo, trestní právo a vězeňství, předcházení a odstraňování zadluženosti, exekuce, atd.

Metodika právního minima

ČHV zpracoval návrh metodiky právního minima (pracovní právo, sociální zabezpečení) a průběžně ji revidoval.

Kurs právního minima – lektorská činnost

ČHV v součinnosti se SPJ prováděl školící aktivity pro klienty ve věznicích a pro mentory – přednáška na téma předcházení a odstraňování zadluženosti.

Gender mainstreaming

ČHV koordinoval pracovní skupinu a monitoroval realizaci projektu z hlediska naplňování principu gender mainstreamingu.

Mezinárodní spolupráce

ČHV se podílel na realizaci mezinárodní spolupráce, členové týmu se účastnili pracovních schůzek OpenWindows v Bordeaux (24. – 27.4., Kateřina Matulová), Praze (17.5., Matulová, Valeš), Vilnius (7.-10.12., František Valeš).

Participující pracovníci ČHV: František Valeš, Jana Chržová, Kateřina Matulová, Ivana Pítová

Realizované projekty

Sociální začleňování – reintegrační aktivity pro osoby ohrožené sociálním vyloučením

Rozvoj lidských zdrojů-osvěta a poradenství Region Střední Čechy

Projekt RLZ 2.1_075 byl spolufinancován z prostředků Evropské unie a státního rozpočtu ČR.

Trvání projektu bylo **15 měsíců (duben 2005-červen 2006)**. Projekt směřoval k plnění cílů Phare 2003 zejména z hlediska rozvoje zaměstnanosti v regionu, a to zkvalitňováním lidských zdrojů mezi skupinami ohrožených sociálním vyloučením a napomáháním při jejich integraci do společnosti.

Celkovým záměrem projektu bylo poskytnout sociálně znevýhodněným skupinám pomoc a informace potřebné k začlenění do společnosti a společenskému uplatnění a současně ovlivňovat právní a faktické prostředí a přispět tak ke snížení nezaměstnanosti a sociálního napětí ve Středočeském kraji ČR.

Aktivity projektu:

- Osvětové brožury
- Semináře ve věznicích
- Semináře v regionu
- Informační a poradenské centrum
- Lobbying
- Psychosociální program (kurz) pro osoby se záznamem v rejstříku trestů

Cílové skupiny projektu:

Osoby ohrožené sociálním vyloučením (propuštění vězni, bezdomovci, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby ohrožené diskriminací atd.)

Státní a nevládní organizace a instituce poskytující podporu a pomoc výše uvedeným cílovým skupinám

Hlavní výstupy:

Tvorba a distribuce letáků a informačních brožur

Název a obsah publikací:

- **Život-praktický průvodce sociálními otázkami:** 1. Úřady, 2. Trvalý pobyt, 3. Osobní doklady, 4. Bydlení, 5. Finance, sociální zabezpečení, 6. Psychologická a sociální pomoc
- **Práce-praktické rady, jak si najít a udržet práci:** 1. Hledání práce, 2. Rekvalifikace a kursy, 3. Žádost o práci, 4. Jednání se zaměstnavatelem, 5. Pracovní poměr, 6. Sociální pojištění, 7. Zdravotní pojištění, 8. Živnostenské podnikání, 9. Zaměstnávání osob v zemích EU, 10. Diskriminace, 11. Specifické skupiny osob ohrožené

Shromáždování informací pro tvorbu brožur započalo v dubnu 2005, jejich závěrečné úpravy a tisk probíhaly během podzimu-zimy 2006. Po jejich vytištění započala distribuce po středočeském kraji a to osobně, poštou či prostřednictvím seminářů. Významným redistributorem byly státní a nevládní organizace a instituce poskytující podporu a pomoc cílovým skupinám. Celkovým záměrem vzniku těchto brožur bylo poskytnout skupinám osob znevýhodněným na trhu práce praktické informace potřebné k začlenění do společnosti a zároveň vedoucí k úspěšnému uplatnění na pracovním trhu.

Součástí obou brožur byl Adresář institucí, organizací a úřadů nacházejících se ve středočeském kraji.

Na základě získaných zpětných vazeb brožurky splnily cíle stanovené tímto projektem. Jednotlivými cílovými skupinami byly hodnoceny jako přínosný a návodný manuál určený k pomoci v různých životních situacích.

Náklad brožur: **4000 výtisků**

Brožury jsou v současnosti dostupné v elektronické podobě na www.helcom.cz

Život: http://www.helcom.cz/download/sborniky/CHV_Zivot_publicace.pdf

Práce: http://www.helcom.cz/download/sborniky/CHV_Prace_publicace.pdf

Semináře ve věznicích

V rámci programu zacházení se konaly semináře a kursy v předvýstupních odděleních čtyř středočeských věznic (Vinařice, Jiřice, Oráčov, Příbram). Kursy se zaměřovaly na problematiku uvedenou v brožurách Život a Práce, především se však soustředily na rozvoj komunikačních dovedností frekventantů kursu (osobní komunikace s úřady, nonverbální komunikaci, zvládání konfliktů apod.) a na nácvik praktických životních situací. Po skončení kursu bylo frekventantům poskytnuto individuální poradenství.

Délka jednoho semináře byla cca 3 hodiny, jednoho semináře se v průměru zúčastnilo 30–40 osob.

Délka jednotlivých kursů byla 3 hodiny 1x týdně, po dobu tří týdnů.

Celkem bylo seminářem a kursem podpořeno 256 osob připravujících se na propuštění z výkonu trestů odnětí svobody.

Semináře v regionu

V průběhu projektu proběhlo celkem 6 seminářů ve středočeském regionu. Místa byla vybrána tak, aby bylo možné na jednotlivý seminář pozvat co nejvíce poskytovatelů sociálních služeb v okolí místa konání, kteří byli osloveni na základě seznamu redistributorů brožur Život a Práce. Všichni účastníci seminářů byli pozváni telefonicky a emailem.

Semináře byly realizovány v těchto městech: Beroun, Kladno, Kutná Hora, Mladá Boleslav, Praha, Příbram.

Délka každého semináře se pohybovala okolo 2-3 hodin. Seminářů se zúčastnilo celkem 120 osob.

Prostřednictvím těchto seminářů došlo k seznámení se s institucemi a organizacemi poskytujícími pomoc cílovým skupinám v regionu, k navázání spolupráce, k výměně informací, zkušeností a zpětných vazeb, k předání brožur Život a Práce, k zmapování poskytování sociálních služeb ve středočeském regionu.

Informační a poradenské centrum

V rámci projektu bylo poskytováno bezplatné sociální a právní poradenství, zaměřené na pomoc a poskytování informací osobám pohybujícím se na trhu práce i mimo něj. Centrum komunikovalo s klienty osobně, telefonicky, korespondenčně a elektronickou poštou. Klientela poradenského centra byla tvořena z řad cílových skupin projektu (osoby ohrožené nezaměstnaností, osoby sociálně vyloučené apod.).

Mezi nejčastější problémové okruhy patřily:

- potíže se zaměstnavatelem (neplacení mzdy, nepřiznání prémie, nejasnosti v pracovní smlouvě, neoprávněná výpověď)
- diskriminace při pohovoru (na základě věku, pohlaví, etnické příslušnosti, zdravotního stavu, osoby po výkonu trestu odnětí svobody)
- vše okolo sociálního zabezpečení cílových skupin (důchodové pojištění-nepřiznání důchodu, výpočet jeho výše, nemocenské pojištění, státní sociální podpora, dávky sociální péče apod.)
- zdravotní pojištění (neplacení, splátkové kalendáře apod.)
- hledání ubytování a jiné základní pomoci (osoby sociálně vyloučené)
- hledání práce
- živnostenské podnikání
- práce v zahraničí/v zemích EU

Přímé poradenství bylo během projektu poskytnuto 592 osobám, zprostředkované (prostřednictvím brožur), o němž máme záznam 1541 osobám.

Celkem bylo poradensky podpořeno (na základě existující evidence) 2133 osob.

Lobbying

Proběhla analýza témat. Pracovníci ČHV se průběžně podíleli na vytváření koncepce a transformace sociálních služeb (zákon o sociálních službách atd.). Účastnili jsme se např. jednání sociálně-zdravotního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu, jsme členem Rady vlády pro lidská práva apod. Sledovali jsme všechny zákonodárné změny a snažili se prostřednictvím vyjednávání na ně reagovat.

Psychosociální tréninkový program pro sociálně znevýhodněné osoby (PSTP)

Výcvikový program byl zaměřen především na podporu skupinám ohroženým sociálním vyloučením získat odpovídající dovednosti a schopnosti, které jim pomohou k začlenění se do společnosti a uplatnění se na trhu práce. Klienti tak získávají možnost se lépe uplatnit v novém zaměstnání. Kurs byl zaměřen na osoby s nedostatkem motivace, pracovních návyků, dovedností a znalostí, cílovou skupinou byly osoby bez přístřeší, osoby se záznamem v rejstříku trestů a osoby znevýhodněné na trhu práce. Součástí kursů byly i individuální konzultace s klienty.

Každý z klientů před začátkem kursu obdržel tzv. Pracovní sešit, který obsahoval rozvrh skupinových sezení a do něhož měl možnost libovolně vpisovat vše, co se týkalo výcvikového programu.

PSTP probíhalo formou skupinových setkávání s cílovou skupinou v intervalech 1x týdně/2 hod. po dobu tří měsíců. Pracovní skupinu tvořilo 8-12 klientů.

Během projektu proběhly 3 kursy, v nichž bylo podpořeno 30 osob.

Publicita projektu

Anoncování informací o projektu a jeho aktivitách na Internetu bylo uskutečněno na www.icn.cz, www.ecn.cz, www.infoposel.cz, www.kr-stredocesky.cz a především na stránkách Českého helsinského výboru www.helcom.cz.

V případě tiskovin se jednalo o periodika: Deníky Bohemia-Boleslavský deník, Mělnický deník, Kladenský deník, Rakovnický deník, Berounský deník, Příbramský deník, Benešovský deník, Kutnohorský deník, Kolínský deník, Nymburský deník, dále o Večerník Praha, MF Dnes, příloha Střední Čechy a Deník Právo.

V průběhu realizace projektu byly osloveny některá rádia a televize. Z jejich strany byl projeven nedostatek zájmu o nabízené téma, případně požadovaly za zveřejnění poplatků. Proto došlo pouze k jednomu vystoupení v médiích a to v pořadu Za zdí na ČT 2.

Na základě toho byla zesílená snaha o anoncování informací o projektu jinými způsoby.

Další výstupy:

Informace o projektu a jeho aktivitách byly také zveřejněny:

- Semináře a kursy ve věznicích (4 věznice-Vinařice, Jiřice, Příbram, Oráčov)
- 6x regionální semináře ve Středočeském kraji a v Praze (Beroun, Příbram, Praha, Kladno, Kutná Hora, Mladá Boleslav)
- Přednášky, semináře, konference, kterých se zúčastnili pracovníci v projektu, např.:
- Konference Šance pro znevýhodněné na trhu práce
- Konference Aktuální fórum samospráv Středočeského kraje a Hlavního města Prahy, Praha 6
- Školení sociálních pracovníků věznic ČR, Květnice, Praha 4
- Konference o bezdomovectví, Senát ČR
- Školení kurátorů úřadů obcí s rozšířenou působností, Rakovníku
- Psychosociální výcvikový program (prostřednictvím letáků apod.)
- Letáky a vizitky o projektu
- Internetová, telefonická a osobní komunikace s poskytovateli sociálních služeb
- Brožury-jejich distribucí, průvodní dopis, letáčky, osobní kontakt
- Státní orgány: jednání o organizaci, metodice, aktivitách, o potřebách v regionu, o funkčnosti a existenci sociální sítě. Komunikace na všech úrovních, tj. telefonicky, elektronicky, osobně (semináře, konference apod.). Spolupráce s krajskými úřady, úřady obce, úřady práce, OSSZ atd.

Rozvoj lidských zdrojů-osvěta a poradenství Region Praha

Projekt JPD3 2143 je spolufinancován evropským sociálním fondem, státním rozpočtem ČR a rozpočtem hl. města Prahy.

Trvání projektu je **24 měsíců (prosinec 2005-listopad 2007)**. Projekt směřuje k rozvoji zaměstnanosti v regionu, a to zkvalitňováním lidských zdrojů mezi skupinami ohroženými sociálním vyloučením a napomáháním při jejich integraci do společnosti. Cílem projektu je zvyšovat potenciál pracovního a společenského uplatnění lidí, kteří jsou nějakým způsobem znevýhodněni na trhu práce (jsou to např. propuštění vězni, lidé bez domova, osoby předčasně opouštějící školu, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby postrádající pracovní návyky, lidé ohrožení diskriminací na základě etnické příslušnosti, pohlaví, sociálního postavení, zdravotního hendikepu aj.).

Partnerem projektu je Sdružení pro probaci a mediaci v justici (SPJ).

Aktivity projektu:

- Osvětové a vzdělávací semináře ve věznicích
- Semináře v regionu
- Informační a poradenské centrum
- Diseminace projektu
- Specializovaný trénink pro osoby se záznamem v rejstříku trestů
- Mentorská činnost, ve spolupráci s partnerem

Cílové skupiny projektu:

Osoby ohrožené sociálním vyloučením (propuštění vězni, bezdomovci, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby ohrožené diskriminací atd.)

Státní a nevládní organizace a instituce poskytující podporu a pomoc výše uvedeným cílovým skupinám

Hlavní výstupy

Osvětové a vzdělávací semináře ve věznicích

V rámci programu zacházení se konají semináře a kursy v předvýstupních odděleních dvou pražských vazebních věznicích (Pankrác, Ruzyně).

Semináře se soustředí především na problematiku uplatnění se na trhu práce a ve společnosti, problematiku orientace v základních administrativních a organizačních podmínkách při zabezpečování základních osobních potřeb (bydlení, sociální podpora, hledání práce apod.) a při pracovním nebo podnikatelském uplatnění. Kurzy se specializují hloubkově na uvedenou problematiku (komunikační dovednosti, nácvik modelových situací apod.). Jsou realizovány v časové souslednosti s přednáškami a jsou zaměřeny na získání a upevnění praktických dovedností potřebných k sociálnímu uplatnění.

Během realizace projektu bude v každé věznici uskutečněno:

- 8 jednodenních přednášek (celkem 4 v každé věznici)
- 8 jednoměsíčních kurzů (cca 3 hod.týdně)

Celkem v roce 2006 bylo seminářem podpořeno cca **35 osob** a kursem **22 osob** připravujících se na propuštění z výkonu trestů odnětí svobody.

Semináře v regionu

V průběhu projektu proběhnou celkem **4 semináře** na území Prahy. Semináře jsou určené pro pracovníky veřejné správy a nevládních organizací a jednotlivce z řad cílových skupin, popřípadě i zaměstnavatelů v regionu zaměřené na práci s klientem. Témata jednotlivých seminářů v regionech může být proměnlivé podle přizvaných účastníků, cílem je se prostřednictvím panelové diskuse soustředit na problematiku zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce, na situaci na pracovním trhu, úroveň sociálních služeb a související témata. Součástí těchto diskusí bude i prezentace aktivit ČHV (a dalších zastoupených institucí).

V prosinci 2006 byl realizován první seminář a to ve spolupráci s Městským centrem sociálních služeb a prevence. Pozvánky byly rozeslány poštou a emailem, někteří účastníci byli osloveni také osobně či telefonicky. Setkání se zúčastnili pracovníci těchto organizací: sociální kurátoři pražských městských částí, sociální pracovníci z vazební věznice Praha-Ruzyně, pracovníci z Generálního ředitelství VS ČR, sociální pracovníci z vazební věznice Praha-Pankrác, pracovníci Městského centra sociálních služeb a prevence, z Probační a mediační služby Praha, z Krizového centrum RIAPS, z Magistrátu hl.města Prahy, z Armády spásy a další.

Celková účast na semináři byla **50 osob**.

Informační a poradenské centrum

V rámci projektu je poskytováno bezplatné sociální a právní poradenství, zaměřené na pomoc a poskytování informací osobám pohybujícím se na trhu práce i mimo něj. Centrum komunikuje s klienty osobně, telefonicky, korespondenčně a elektronickou poštou. Klientela poradenského centra je tvořena z řad cílových skupin projektu (osoby ohrožené nezaměstnaností, osoby sociálně vyloučené apod.).

Mezi nejčastější problémové okruhy patří:

- potíže se v pracovním poměru (uzavření, změny v pracovním poměru, mobbing)
- diskriminace při pohovoru (na základě věku, pohlaví, etnické příslušnosti, zdravotního stavu, osoby po výkonu trestu odnětí svobody)
- vše okolo sociálního zabezpečení cílových skupin (důchodové pojištění-nepřiznání důchodu, výpočet jeho výše, nemocenské pojištění, státní sociální podpora, dávky sociální péče apod.)
- exekuce
- zdravotní pojištění (neplacení, splátkové kalendáře apod.)

- hledání ubytování a jiné základní pomoci (osoby sociálně vyloučené)
- hledání práce
- hledání kontaktů na jiné organizace a instituce v ČR

Přímo bylo během roku 2006 poskytnuto cca **500 poradenských podpor**.

Specializovaný trénink pro osoby se záznamem v rejstříku trestů

Jedná se o program zaměřený na podporu klientů získat odpovídající znalosti a dovednosti potřebné k uplatnění se na trhu práce a k začlenění se do společnosti. Kurs je zaměřen na osoby s nedostatkem motivace, pracovních návyků, dovedností a znalostí, cílovou skupinou byly osoby bez přístřeší, osoby se záznamem v rejstříku trestů a osoby znevýhodněné na trhu práce. Součástí kursů byly i individuální konzultace s klienty.

Kursy probíhají cca 1-2 týdně (2 hodiny) po dobu 3-4 měsíců. Během roku 2006 byly uskutečněny 2 kursy, během nichž bylo podpořeno **24 osob**.

Mentorská činnost

Činností partnera (Sdružení pro probaci a mediaci v justici) je zajištění vhodných zájemců o práci mentora, realizace kurzu složeného z 60 hodin teorie a 40 hodin praxe a následné zajištění práce mentorů s klienty ve spolupráci s Probační a mediační službou ČR. Kurz je klasifikován jako rekvalifikační kurz.

Kurz probíhal v období říjen 2006–listopad 2006 a od prosince 2006 do září 2007 bude zahájena práce s klienty v rozsahu 10 hodin měsíčně.

Publicita projektu

Anoncování informací o projektu a jeho aktivitách na Internetu bylo uskutečněno na www.icn.cz, www.ecn.cz, www.forint.cz, www.dzeno.cz, www.burzaprace.romea.cz a především na stránkách Českého helsinského výboru www.helcom.cz a Sdružení pro probaci a mediaci v justici www.spj.cz.

V tomto období byl také graficky dokončen *Adresář poskytovatelů sociálních služeb v Praze a Katalog projektů realizovaných na území hl.města Prahy*. První z uvedených byl umístěn na naše internetové stránky, druhý je k dispozici pracovníkům projektu k nahlédnutí u sociálního pracovníka. Informace jsou využívány pro přípravu seminářů, ale rovněž při komunikaci s klienty ČHV.

Byly osloveny a kontaktovány např. tyto organizace a instituce: Úřadu práce Hl.města Prahy a do jednotlivé pobočky v dalších městských částech, věznice Pankrác a Ruzyně, Probační a mediační službě v Praze a do jednotlivé pobočky, sociální kurátoři pro dospělé na úřadech městských částí, NNO atd.

Informace o existenci informačního a poradenského centra jsou šířeny prostřednictvím námi vyrobených letáků. Vytvořili jsme tři verze letáčku.

Typy letáků:

- leták: zřehledňuje obecně všechny aktivity projektu-slouží především jako vizitka projektu, která je poskytována organizacím a institucím v regionu
- leták: informuje o informačním a poradenském centru Českého helsinského výboru (služby, oblasti poradenské činnosti, kontakt)-je poskytována klientům, spolupracujícím organizacím, jiným institucím apod.

- leták: informuje o specializovaném tréninku pro osoby se záznamem v rejstříku trestů. (o co se jedná, komu je určen, na co zaměřuje, v jakém časovém úseku, kde je realizován, kontakt)- je poskytována klientům, spolupracujícím organizacím, jiným institucím apod.

Letáky s informacemi o aktivitách projektu jsou distribuovány prostřednictvím náhodných setkání s jinými poskytovateli sociálních služeb v rámci jejich organizace/instituce. Letáky jsou též k dispozici klientům v našem informačním a poradenském centru.

Realizované projekty Práva žen – rovné příležitosti

Modelový program podpory sladování profesního a rodinného života - Kraj Vysočina (MOPPS)

Projekt je realizován v rámci IS Equal a je podpořen ESF a státním rozpočtem ČR. Trvání projektu: **08/ 2005 – 06/ 2008**; **předkladatel projektu: Český svaz žen, ČHV partnerem projektu**. Na národní úrovni má tento projekt 11 partnerů (NNO, výzkumné a školící instituce, komerční subjekty), na nadnárodní úrovni jsou partnery španělský projekt “Consilia-Lo” a švédský projekt “ Värmlands Arbetslivsforum”. Název nadnárodního projektu: **Balancing Life in Europe**.

Cílem projektu je vytvořit a realizovat modelový pilotní program v Havlíčkově Brodě, který by měl pomoci zlepšit kvalitu života vytvářením podmínek pro sladění zájmů zaměstnání a rodiny.

Projekt je rozdělen na **4 tématické okruhy a Globální cíl**.

Okruh č. 1 - myšlení a hodnot – je zaměřen na výzkumy, které osloví veřejnost, rodiny, zaměstnavatele, poskytovatele služeb, instituce, zástupce státní správy, samosprávy, médií, vzdělávacích, kulturních a osvětových institucí a organizací – jinými slovy, cílové skupiny projektu

Cílem je zjistit :

- aktuální potřeby cílových skupin a jejich postoje k rozdělení rolí v rodině
- jak ovlivňují vztahy v rodinách
- vliv změn a nových nároků v regionu na fungování rodiny, včetně ekonomického zabezpečení
- stav schopnosti a ochoty přizpůsobit se ve prospěch rodiny i vlastního uplatnění
- existenci podpůrných služeb, jejich dostupnosti a reagování na potřeby
- úroveň a dostupnost informací atd.
- zpětnou vazbu pro projekt – průběžné hodnocení dopadů projektu

Výzkumy respektují strategii vyplývající z komunitního plánování sociálních služeb v Havlíčkově Brodě, plány rozvoje kraje.

Okruh č. 2 – služeb – se zaměřuje na rozpracování nových modelů péče o děti a další závislé osoby na základě zahraničních zkušeností a jejich ověření u vybraných zaměstnavatelů, zřizovatelů či poskytovatelů služeb. Cílem jsou :

- nové modely služeb pro rodinu
- informační servis o službách

- návrhy potřebných legislativních a organizačních změn
- nabídky takových služeb, které hlavní cílové skupině pomůže k získání rovnosti v pracovním uplatnění

V roce 2006 byly zpracovány:

- rešerše existujících sociálních služeb institucionálních a neinstitutcionálních pro dospělé závislé osoby, seznam poskytovatelů služeb – databáze
- rešerše institucionálních služeb péče o děti, seznam poskytovatelů služeb - databáze
- rešerše komunitního plánu HB, mapování situace v regionu se zaměřením na další závislé osoby, seznam poskytovatelů služeb - databáze
- metodiky pro jednotlivé služby a příprava na školení poskytovatelů těchto služeb

Základní typy služeb institucionální i neinstitutcionální formy hlídání byly zahrnuty i do výzkumných šetření (např. jaká je celková dostatečnost nabídky institucionálních a neinstitutcionálních služeb, její finanční dostupnost aj.)

Okruh č. 3 – práce – je zaměřen na:

- vytvoření modelů flexibilních metod organizace práce pro malé a střední podniky (pohyblivá a zkrácená pracovní doba, práce doma, práce na dálku apod.)
- vytvoření centrálního informačního portálu o teleworkingu
- definování právních problémů vztahujících se k flexibilní organizaci práce a komplexní informační a zprostředkovatelský servis
- spuštění soutěže Podnik přátelský rodině v Kraji Vysočina

V průběhu roku 2006 byla realizována rozsáhlá rešeršní činnost, a to zejména s ohledem na existující modely soutěží zaměřených na podniky podporující rodinu, sladování osobního a profesního života, flexibilní režimy zaměstnávání (vybrané země EU, USA, Kanada, Austrálie). Dále byla realizována příprava samotné soutěže a její metodiky, pilotáž flexi pracovních příležitostí ve vybraných podnicích a dále byl spuštěn informační portál o teleworkingu a flexibilních režimech zaměstnávání.

Okruh č. 4 – znalostí – je zaměřen na vybudování **Informačního a poradenského centra** (InPc) v Havlíčkově Brodě, jehož základ byl položen již v rámci předchozího projektu Equal. V roce 2006 byly v plné šíři realizovány veškeré aktivity InPc. Počátkem roku byla také přesně definována programová náplň centra.

V průběhu roku dále intenzivně probíhala příprava na certifikaci systému řízení kvality dle normy ISO 9001/2000, a to i s ohledem na kritéria Národního standardu sociálních služeb, organizační řád, pracovní řád a etický kodex.

Publikace v roce 2006:

Sladování profesního a rodinného života: Zkušenosti, náměty a inspirace z projektů IS EQUAL. Chržová J. – Kahábková J., ČSŽ 2006 (edice Na pomoc ženám: Sešit č. 10)

Semináře v roce 2006

- *Evropská strategie zaměstnanosti - plus pro náš region.* Havlíčkův Brod: 12. dubna 2006
- *Služby pro rodinu.* Havlíčkův Brod, 19. září 2006

Aktivity v rámci nadnárodní spolupráce (TCA):

- Tématické semináře v partnerských zemích
- Studijní návštěvy

- Srovnávací studie v oblasti služeb pro rodinu, občanské participace a genderového vzdělávání
- Web <http://www.balancinglife.eu>

V roce 2006 se uskutečnily 2 tématické semináře: ve španělské Seville na téma občanské participace (21. února 2006), ve švédském Karlstadu na téma gender a vzdělávání (23. května 2006). 23. – 24. října 2006 proběhla také studijní návštěva v Havlíčkově Brodě zaměřená na služby pro rodinu a sociální služby obecně. V průběhu roku probíhala příprava na srovnávací studie – zpracování metodologie, identifikace příkladů dobré praxe ze zvolených oblastí a jejich rámcové zpracování.

ČHV se po celé období podílel zejména na aktivitách Okruhu 2, 3 a 4. Dále ČHV zastává funkci národního koordinátora nadnárodních aktivit v rámci TCA. Výrazným dílem se ČHV také podílí na budování informačního portálu www.rovnesance.cz a jeho vybraných částí, včetně portálu TCA www.balancinglife.eu.

Podpora nezaměstnaných žen směřující ke zvýšení jejich zaměstnanosti

Projekt je realizován v rámci OP RLZ (Phare 2003). Trvání projektu: **2005 – 2006**; **předkladatel projektu: Český svaz žen, ČHV jedním z partnerů projektu.**

Projekt je zaměřen zejména na :

- zlepšení zaměstnanosti v regionech
- dokončení a testování příslušných struktur tak, aby měly příslušnou absorpční a implementační kapacitu pro realizaci opatření OP RLZ na národní i regionální úrovni.

Pro krajské tajemnice a dobrovolnice ČSŽ, které jsou součástí realizačního týmu, byly uspořádány školící semináře. Obsahem těchto seminářů bylo seznámení s interaktivní pomůckou pro hodnocení vlastních schopností a kompetencí (HIDAEC), dále zásady správné komunikace a motivace, sebepoznávání a poznávání druhých a se sociálním a právním systémem ČR.

V průběhu prvního tříměsíčního období projektu byla navázána spolupráce s místními organizacemi, zabývajícími se problematikou žen na mateřské dovolené (mateřská centra) a státní správou v pěti krajích: Vysočina, Královehradecký, Zlínský, Jihomoravský, Plzeňský. Byly uspořádány tiskové konference se zástupci regionálního tisku, na které byly také přizvány místní organizace, zabývající se tematikou projektu.

Úloha ČHV v tomto projektu byla zejména školící a metodická.

Vyrovňování šancí osob pečujících o závislé členy s ostatními aktéry na pracovním trhu

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDĚM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY

<http://www.inpc-praha.cz/>

Projekt je realizován v rámci JPD 3 (Úřad práce hl. m. Prahy) a je spolufinancován z ESF a státního rozpočtu ČR. Trvání projektu: **10/ 2005 – 09/ 2007**; **předkladatel projektu: Český svaz žen, ČHV jedním z partnerů projektu.**

Cílem projektu je přispět k vyrovňování šancí osob pečujících o závislé členy rodiny s ostatními aktéry na pracovním trhu. Konkrétním cílem je vybudování Informačního a poradenského centra v Praze (dále jen InPc). Cílovými skupinami projektu jsou ženy, případně muži, pečující o dítě či další členy rodiny, kteří vyžadují péči a potřebují se zároveň uplatnit na trhu práce, ženy, případně muži, vracející se po rodičovské dovolené nebo péči o závislého člena rodiny na trh práce, ženy postižené/ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností. Předpokládáme, že v rámci projektu bude 250 účastníků poradenských a informačních služeb a 270 účastníků kurzů.

V roce 2006 probíhaly velmi intenzivně Motivačně-orientační kurzy, počítačové kurzy, individuální a skupinové poradenství sociální, právní, kariérové a psychologické.

Publikace:

Chržová J. – Karczubová G. *Pracujeme s počítačem: Stručný a srozumitelný návod pro Word, Excel a webový prohlížeč*. Praha: ČSŽ, 2006 (edice Na pomoc ženám: Sešit č. 9)

Úloha ČHV v tomto projektu je zejména školící (PC kurzy, části Motivačně-orientačních kurzů), metodická, poradenská (právní, sociální a kariérové poradenství), a konzultační.

Realizované projekty

Práva cizinců

Posilování migrantů: Integrace skrze informace a trénink veřejných úředníků a nevládních organizací

Projekt je realizován v rámci programu EU INTI 2004 (**Empowering Migrants**). Délka trvání: 12 měsíců (**05/ 2005 – 04/ 2006**). Partneri projektu: International Organization for Migration (ČR, SR, Maďarsko, Polsko, Slovinsko), CARITAS-Polsko, ICCR-Budapešť, Slovene Philanthropy, Wide Open School Foundation. Partnerem projektu pro Českou republiku a finančním příspěvatelem je rovněž Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky. Zeměpisné pokrytí: ČR, SR, Maďarsko, Polsko, Slovinsko. Cílová skupina: občané třetích států, nevládní organizace a veřejní úředníci

Cílem tohoto projektu bylo prostřednictvím informací a dalších služeb pomoci migrantům v integraci do jejich hostitelské společnosti. Projekt se rovněž snažil seznámit nemigrantskou společnost, veřejné úředníky především, s potřebami migrantů a nejlepšími způsoby dosažení efektivní integrace. Za tímto účelem sledoval projekt dvojí strategii. První část projektu se zaměřila na výzkum a zhodnocení potřeb migrantů v dotčených zemích. Zhodnocení se soustředilo zejména na informace, které migranti potřebují v zájmu efektivní integrace v jejich hostitelské zemi, včetně kulturních, politických a sociálních odlišností každé jednotlivé země, stejně jako evropských hodnot. Po zhodnocení byly získané informace shrnuty v potřebné podobě a byly zpřístupněny komunitám migrantů a odpovědným institucím v podobě jak tištěné, tak elektronické. Druhá část projektu svedla společně dohromady jednak zástupce různých veřejných institucí a představitele neziskových organizací z dotčených zemí, jednak experty ze starých členských států Evropské unie, aby v rámci workshopů diskutovali o nejlepších postupech týkajících se integračních služeb. Tyto dva workshopy (v Budapešti a Varšavě) se zaměřily na otázky pracovní migrace, ochrany nezletilců bez doprovodu, obecné právní aspekty integrace cizinců, jazykové a sociokulturní vzdělávání cizinců a problematiku veřejné participace cizinců. Závěry a doporučení vzešlá z workshopů byly shrnuty jednak v samostatné publikaci (přístupné i elektronickou cestou), jednak posloužil pro další fáze projektu.

Podstatnou součástí projektu bylo zřízení a udržování webových stránek zaměřených na poskytování informací migrantů, které tito potřebují v rámci integrace do hostitelské společnosti v závislosti na skutečných aktuálních potřebách. V každé z účastnících se zemí byly prostřednictvím webových stránek poskytovány migrantům potřebné informace z následujících oblastí: pobyt cizinců, státní občanství, bydlení, sociální zabezpečení, podnikání, zaměstnanost, vzdělávání, zdravotnictví, sdružování a veřejná participace, s přihlédnutím k individuálním podmínkám každé z účastnících se zemí, jak byly zjištěny v rámci předcházejícího výzkumu.

Na zmíněné workshopy navazovalo v každé z účastnících se zemí konání série seminářů, kde za účasti vyškolených zástupců veřejných institucí a neziskových organizací probíhala diskuse o vybraných otázkách týkajících se problematiky integrace cizinců. Témata těchto seminářů byla volena podle individuálních potřeb každé země (pro ČR se jednalo o problematiku výuky češtiny pro cizince, o potřeby cizinců z hlediska informovanosti, o podobě a účinnosti informační strategie veřejné správy, o významu integrace cizinců z

hlediska regionů a o projektových aktivitách podporujících integraci cizinců), jejich cílem bylo jednak umožnit sdílení zkušeností starých členských zemí z integrace cizinců, jež byly získány během workshopů, jednak podpořit a obohatit vnitřní diskusi na aktuální témata týkající se integrace cizinců ve vztahu k informovanosti jak veřejných úřadů a samotných cizinců, ale rovněž většinové společnosti.

Komplexní sociálně-právního poradenství cizincům na podporu jejich integrace v ČR

Projekt je podpořen Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Doba trvání: rok 2006

Hlavním cílem projektu navazujícího na obdobný projekt realizovaný v předcházejícím roce bylo pokračovat na dosažené úrovni v poskytování sociálně-právního poradenství cizincům, a to na základě komplexního přístupu. Poradenství tak bylo poskytováno obecně, byť se zaměřením na konkrétní základní oblasti problémů cizinců v rámci jejich života v ČR. Poradenství tak bylo zaměřeno především na problematiku pobytu cizinců, státního občanství, zaměstnanosti, sociální péče, matrik, dále rovněž na otázky zdravotní péče, na rodinné záležitosti cizinců, otázky vzdělávání a bydlení cizinců) v návaznosti na předchozí zkušenosti s touto problematikou.

Nadále jsme realizovali toto poradenství jak přímou komunikací s cílovou skupinou – cizinci dlouhodobě žijícími na území ČR – tak pokračováním v aktualizaci webových stránek obsahujících příslušné informace (texty příslušných právních předpisů, informace a návody týkající se výše uvedených oblastí včetně aktuálních problémů apod.).

Naším cílem bylo nadále zvyšování úrovně právního vědomí nejen cizinců, ale i většinové české společnosti, a to jednak o tom, jaké jsou podoby právní regulace integrace cizinců, jaké problémy se v jejím rámci vyskytují, a jak je na takové problémy možno ideálně a systémově reagovat a tím přispět k podpoře nejen právních, ale i faktických integračních procesů cizinců v rámci české společnosti.

Sociálně-právní poradenství bylo poskytováno cizincům dlouhodobě (tedy déle než 1 rok) legálně pobývajícím na území ČR, případně příslušníkům jejich rodiny.

V rámci sociálně-právního poradenství cizincům v rámci jejich integrace jsme se zabývali problémy z následujících oblastí:

- pobyt cizinců;
- státní občanství;
- rodinný život (rodinné vztahy, matriční věci apod.);
- bydlení;
- podnikání a výkon odborných profesí (živnosti, uznávání kvalifikace);
- zaměstnávání cizinců;
- účast na veřejném životě (shromažďování, sdružování, místní politický život);
- sociální zabezpečení (orientace v systému, sociální dávky);
- poskytování zdravotní péče (zdravotní pojištění, poskytování zdravotní péče);
- vzdělávání (obecný přístup, výuka češtiny).

Poradenství bylo poskytováno formami vyžadovanými cílovou skupinou, dle konkrétních potřeb klientů (korespondenčně, telefonicky, osobně i emailem), preferovány byly metody umožňující přímou komunikaci a interaktivní řešení případů.

Sociálně-právní poradenství bylo poskytováno v různých situacích na základě čistě individuálního přístupu ke každému jednotlivému případu. Poskytované služby tak měly různou podobu, od prostého sdělení nezbytné informace až po pokud možno komplexní řešení konkrétního případu. V těchto případech pak ČHV vždy vystupoval jako nezávislý a nestranný subjekt (nikoli jako zástupce klienta vázaný jeho pokyny, aby si uchoval své ceněné neutrální postavení nezaujatého třetího, jež mu umožňuje hodnotit konkrétní případy zcela nezávisle), ale nabízel jim rady, zkušenosti, doporučení, v potřebných případech pak nejrůznější intervence u příslušných veřejných orgánů.

Dostupnost informací o poskytovaných službách byla zajištěna jednak prostřednictvím našich webových stránek, jednak prostřednictvím komunikace s organizacemi zastupujícími cizince žijící v ČR.

V uplynulém roce jsme řešili cca 950 případů (všech forem poradenství, převažovala komunikace telefonická, osobní a emailová, nejmenší počet případů byl již tradičně řešen korespondenčně); z hlediska obsahového výrazně převládala problematika pobytu cizinců (s ohledem na novelizace cizineckého zákona v tomto roce až cca 65%), následovaly oblasti sociálního zabezpečení, státního občanství, zaměstnanosti, rodinného života, bydlení, vzdělávání).

Během projektu byly opět připraveny a distribuovány letáky obsahující základní informace týkající se integrace cizinců. Vzhledem k potřebám cizinců zjištěným během předcházejícího roku realizace projektu se tyto letáky (v celkovém počtu 5000 ks) soustředily více na otázky pobytu cizinců (především trvalého pobytu a přechodného pobytu – včetně informací o novelách cizineckého zákona účinných během roku 2006), problematiku státního občanství a rodinné vztahy včetně bydlení. Tyto letáky byly distribuovány prostřednictvím vybraných neziskových organizací zejména zástupců komunit cizinců v ČR a byly také uveřejněny na našich webových stránkách k volnému stažení.

Zásadním problémem, na který se poskytování poradenství opět soustředilo, bylo rozhodování cizinecké policie ve věcech pobytu cizinců, v jehož rámci přetrvávají stále obdobné problémy. Neustávají potíže cizinců při komunikaci s cizinci (byť došlo k jistému zlepšení zřízením infolinky), poskytování nesprávných či neúplných informací ze strany cizinecké policie, spíše formální rozhodování policie o žádostech cizinců, nedůsledné respektování práva cizinců na rodinný a soukromý život, aplikační nejistota při zvažování existence humanitárních či jiných obdobných důvodů při povolování pobytu, nerespektování principů dobré správy při rozhodování o žádostech ve věcech, na něž není právní nárok, nadále se setkáváme s průtahy v řízení apod. Ohledně řízení ve věcech státního občanství nadále trvá neuspokojivý stav, kdy neexistuje efektivní obrana proti negativním rozhodnutím, jež nadále nejsou fakticky při vědomí absence soudní obrany v podstatě vůbec odůvodňovány. Problém korupce nadále přetrvává, jak u cizinecké policie (na ulici při kontrolách pobytových dokladů, tak v rámci řízení o povoleních k pobytu), tak při některých případech udělování státního občanství – v tomto směru těmito podezřeními nadále nahrávají jak právní úprava, tak neprůhlednost příslušných správních postupů.

Realizované projekty Práva seniorů

Rada seniorů

Rada pracuje na bázi dobrovolných aktivit jejích členů i po skončení projektu podpořeného Nadací rozvoje občanské společnosti z prostředků EU.

Rada pro seniory při ČHV (RPS) se prioritně věnuje monitoringu plnění Národního plánu přípravy na stárnutí na roky 2003-2007 a monitoringu legislativy. Spolu s občanským sdružením pro seniory **Život 90** uspořádala RPS dne 28. listopadu 2006 v Praze **Mezinárodní konferenci s názvem Týrání a zanedbávání seniorů, výskyt, rozpoznávání, zjišťování a prevence**. Výstupy jsou k dispozici na centrálním webu pro seniory www.seniori.org

RPS se prostřednictvím svých expertů aktivně věnovala přípravě zákona o sociálních službách, o nemocenském pojištění, o životním a existenčním minimu a o pomoci v hmotné nouzi). Zpracovává informace a komentuje zprávy o stavu plnění Národního plánu přípravy na stárnutí.

Spolupráce týmu odborníků ČHV, Rady pro seniory a neformální sítě organizací zabývajících se právy seniorů. Spolupracujeme intenzivně s předními odborníky na problematiku stáří, plánujeme a uskutečňujeme společné aktivity s Ambulancí pro poruchy paměti FN KV, Gerontologickou společností, Geriatrickým centrem, Svazem důchodců ČR, Životem 90, ČSČK, Charitou i Diakonií (semináře, školení aj.).

Poskytujeme těmto i jiným, např. studentům společensko vědních oborů, konzultace otázek, týkající se spojených s ochranou lidských práv seniorů.

Další informace: <http://www.helcom.cz>, sekce "Senioři".

Celkové cíle a účely programu zaměřeného na seniorskou populaci na sebe navzájem logicky navázaly a byly v uskutečněny v souladu s plánem.

Sociálně právní poradenství pro seniory

Projekt byl z části podpořen Magistrátem hl.m. Prahy. Trvání projektu 12 měsíců: **rok 2006**.

Cílem projektu bylo kontinuální poskytování sociálně právního poradenství pro seniory. V průběhu roku 2006 v rámci tohoto projektu pokračovala poradna ve své činnosti, především:

- klasickým **všeobecným sociálně právním poradenstvím, pro celkem 966 klientů/přímých beneficentů**, které probíhalo formou korespondenční, osobní a v převážné většině formou telefonických konzultací (telefonická forma výrazně vede a využívají ji senioři z celé ČR; domníváme se, že pro svou jednoduchost a dostupnost je pro ně nejvýhodnější),
- interaktivní právní a sociální poradnou v rámci webu ČHV, specializovaná webová podstránka pro seniory je umístěna na webové stránce ČHV www.helcom.cz
- aktualizace analýzy relevantní platné právní úpravy pro účely poradenství a aktualizace a rozšíření příručky aplikovaného práva, která podrobně, srozumitelně a uživatelsky příjemně seznamuje zájemce s informacemi o stávající právní úpravě v

jednotlivých právních oblastech týkajících se především práv seniorů. Poskytuje seniorům základní orientaci a pomáhá jim v uplatnění zákonných nároků.

- opakovaná vystoupení v diskusních pořadech pro seniory (Barvách života – ČT, Káva o čtvrté ČR 2, která byla **věnovaná novému zákonu o sociálních službách a problematice týrání seniorů**. Počet diváků 10.000 a posluchačů 5.000.

Poradenství bylo poskytováno v souladu se zásadami odbornosti, nestrannosti, nezávislosti, diskrétnosti a se zvláštním důrazem na ochranu lidských práv.

Analýzy stávající právní úpravy a monitoring legislativní činnosti probíhají neustále. Výsledky jsou k dispozici pro potřeby odborného týmu projektu při prosazování vhodné právní úpravy pro seniory. V přípravě právních předpisů se věnujeme důslednému monitoringu zařazení institutů k prevenci a odstranění případného znevýhodňování z důvodu věku, zdravotního handicapu a pod. Legislativní práce na zákoně o sociálních službách jsme se aktivně účastnili při jednáních Sociálně zdravotního výboru PSP ČR. Výsledky analýz jsou uveřejněny na webu ČHV.

Celkové cíle projektu byly beze zbytku naplněny.

Centrální webová stránka pro seniory

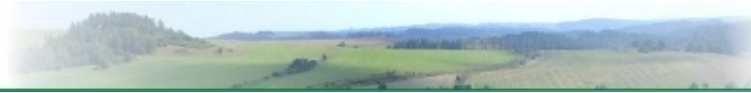
Projekt byl realizován na bázi dobrovolné práce

Cílem projektu byla pokračování obecně přístupného portálu pro seniory s interaktivním a rozsáhlým, pravidelně aktualizovaným obsahem, který shromažďuje specializované a vytříbené informace užitečné pro seniory a nabízí prostor všem zainteresovaným organizacím, odborníkům i veřejnosti. Cílovou skupinou je populace seniorů, která v současnosti tvoří přes 18% populace ČR, což je cca. 2 mil. osob, dále ji má možnost využít široká obec veřejnosti, včetně odborníků, kteří se problematice stáří věnují.

Portál pro seniory poskytuje rady a odkazy odpovídající zájmům a potřebám seniorů. Shromažďuje dostupné informační zdroje, na jejichž základě mají senioři k dispozici specializovaný informační servis jenž je zaměřen zejména na lidskoprávní problematiku seniorů, problematiku zdravotní, aktivity pro volný čas, možnosti vzdělávání, cvičení pro seniory apod. Je zde umístěna Interaktivní právní a sociální poradna. Dále jsou zde informace o pořádaných konferencích a výstavách (např. věnujících se problematice seniorů), o otázkách dobrovolnictví, problematice EU, a další informace důležité pro plnohodnotný život seniorů.

Portál pro seniory

www.seniori.org

Stránka pro seniory má po obsahové stránce vysokou odbornou i praktickou úroveň a velmi vysoký potenciál pro další rozvoj a využití v dalších projektech, dalšími subjekty (je ze své podstaty otevřená k dalšímu využívání).

Informační služby ČHV

Dokumentační a informační středisko ČHV

Dokumentační a informační středisko ČHV přešlo v roce 2006 převážně na poskytování služeb elektronickou formou. Katalog DIS ČHV je zpřístupněn uživatelům na webových stránkách <http://linchv.helcom.cz/chc>

Pracovnice DIS se rovněž podílejí na přípravě veškerých elektronických výstupů i většiny tištěných publikací a zajišťují jejich zpřístupnění na webu ČHV <http://www.helcom.cz>. Pro projekty podané ČHV i partnery zajišťují tvorbu portálů, od návrhu a tvorby struktury portálu po redakční práce: Portál pro seniory <http://www.seniore.org>, pro Český svaz žen Rovné šance <http://www.rovnesance.cz>.

Web ČHV

V roce 2006 proběhla změna struktury i grafické úpravy webových stránek ČHV <http://www.helcom.cz>. Stránky byly přizpůsobeny vyšším nárokům na publicitu projektů a snadnější dostupnost informací o projektech. Informace pro uživatele (poradenství, komentáře apod.) byly odděleny od technických informací o projektech. Nové členění stránek umožňuje doplňovat aktuální články v jednotlivých rubrikách o zajímavé odkazy tematicky související s články. Zpětná vazba od uživatelů byla posílena díky anketám, formulářům a možností reagovat na jednotlivé články.

DIS ČHV je otevřeno pro veřejnost v pondělí 9-12 a 13-17 hod., úterý až čtvrtek 9 - 13 hod.

Knihovna poskytuje pouze prezenční výpůjčky, uživatelé mají možnost využít kopírovacího zařízení a přístupu na Internet.

Dokumentační a informační středisko ČHV, Ostrovského 253/3, 150 00 Praha 5;(2. patro)

Tel.: 257 003 407 Fax: 257 323 508

vedoucí DIS: gabriela.karczubova@helcom.cz

informační pracovnice: alzbeta.kolumpekova@helcom.cz

Publikace vydané v roce 2006

Zpráva o stavu lidských práv 2006

<http://www.helcom.cz/search.php?rsvelikost=sab&rstext=all-phpRS-all&rstema=162>

Ve spolupráci s Českým svazem žen:

CHRŽOVÁ, J.; KARCZUBOVÁ, G. *Pracujeme s počítačem: Stručný a srozumitelný návod pro Word, Excel a webový prohlížeč*. Praha: Český svaz žen, 2006

Časopis *Lidská práva*, č. 1-4, 2006

Úvodní strana Novinky Kontakty O nás Odkazy Sponzoři Stanoviska

Poradny ↗
Pracovně právní a sociální
Rodičovská dovolená
Integrace cizinců
Senioři

Publikace ↗
Publikace
Zprávy o stavu lidských práv
Časopis Lidská práva
Vestigář

Knihovna ↗
Služby
Katalog
Lidskoprávní dokumenty

Projekty ↗
Vězeňství a justice
Integrace cizinců
Trh práce
Ženy
Senioři
Informační
Policie
Ostatní

Pro učitele ↗
Výukové materiály

Poradna - rodičovská dovolená
Poradenské a informační centrum
Jaké problémy řešíme, formy poradenství, kontakty
Z důvodu nemoci právničky nás můžete kontaktovat i prostřednictvím tel. č.: 257 003 500, e-mailu ondrej.muka@helcom.cz nebo osobně navštívit - místnost č. 247
[Více informací](#)

Anketa ČHV
Vážení uživatelé našeho poradenského centra. Rádi bychom Vás požádali o vyplnění níže uvedené ankety, která nám pomáhá získat přehled o návštěvnosti poradny. Pro úspěšné uložení dat je nutné vyplnit 5 - místný kód - opíšete pouze tučně zvýrazněná písmenka.
Děkujeme za spolupráci
[Více informací](#)

Anketa Českého Helsinského Výboru:
Prosíme Vás o vyplnění níže uvedených údajů, které jsou potřebné pro náš přehled o skladbě návštěvníků našeho poradenského centra a slouží výlučně pro účely monitoringu návštěvnosti našich stránek.

Bydlím, pracuji nebo zaměstnávám v Praze	
ANO ☐	NE ☐
Jsem zaměstnanec/kyně ☐	Jsem zaměstnavatel ☐
Jsem žena ☐	Jsem muž ☐

E-mail servis ↗
Pro zaslání aktuálních informací vyplňte svoji e-mailovou adresu

[Registrovat](#)

Spolupracujeme ↗
JobMaster - nabídka pracovních příležitostí

Odkazy pro zaměstnance ↗
Teleworking
Projekt Teleworking: šance pro zaměstnání
O dětech: seznam stránek pro rodiče
Moderní rodina
Aperio - společnost pro zdravé rodičovství
A-Centrum: vědomá a aktivní příprava na mateřství
Portál Rovné šance
Muži a ženy
Šance pro společnost
Liga otevřených mužů

Odkazy pro zaměstnavatele ↗

Časopis *Vestigář*, č. 1, 2006

<http://www.helcom.cz/search.php?rsvelikost=sab&rstext=all-phpRS-all&rstema=145>

Informační letáky

V rámci projektu "Komplexní sociálně-právní poradenství cizincům na podporu jejich integrace v ČR" podporovaného MPSV ČR:

Trvalý pobyt cizinců

http://www.helcom.cz/download/integrace/letaky/02letak_trvaly_pobyt.pdf

Rodina a bydlení cizinců

http://www.helcom.cz/download/integrace/letaky/02letak_rodina_bydleni.pdf

Zvláštní pobytová oprávnění občanů EU

http://www.helcom.cz/download/integrace/letaky/02letak_pobyt_EU.pdf

Přechodný pobyt cizinců

http://www.helcom.cz/download/integrace/letaky/02letak_prechodny_pobyt.pdf

Nabývání státního občanství

http://www.helcom.cz/download/integrace/letaky/02letak_obcanstvi.pdf

V rámci projektu JPD3 2027 „Harmonizace rovných příležitostí na trhu práce v souvislosti s podporou rodin s otci na rodičovské dovolené“:

Bezplatné právní poradenství na podporu využívání mateřské a rodičovské dovolené

Hospodaření organizace –2006

Náklady 2006

Spotřeba materiálu

Nákup materiálu, knihy a předplatné	80 661,73
Technické vybavení, SW	136 238,90
Cestovné	208 525,43

Ostatní služby

Nákup služeb	2 107 878,85
Propagace, publikační činnost	233 086,00
Semináře, školení, konference	113 934,73
Nájem, služby s nájmem	877 131,50
Telefony, poštovné, internet	282 207,94

Mzdové náklady

Mzdy zaměstnanců vč. Odvodů	5 851 841,18
Ostatní osobní náklady	114 800,00

Ostatní daně a poplatky

Poplatky bance	35 270,56
Administrativní náklady	95 832,41
Kurové ztráty	40 167,27
Převody partnerům	1 978 449,40

Celkem **12 156 025,90**

Výnosy 2006

Státní dotace (ministerstva, obce, města)

Ministerstva a Magistrát	833 500,00
ESF + Státní rozpočet	2 476 471,09
FÚ (daňové vyrovnání)	54 578,97

Granty

Zahraniční nadace	534 946,10
Nadace (Preciosa a OSF)	200 000,00
EK	4 676 285,85
Dary (soukromá osoba)	0
Úroky	5 020,55
Kurzové zisky	10 203,41
Jiné ostatní výnosy	950,00
Celkem	8 791 955,97

Zaměstnanci a spolupracovníci ČHV v roce 2006

Mgr. Jana Chržová, výkonná ředitelka
JUDr. Pavel Bílek, zástupce výkonné ředitelky
Věra Kučerová, grantová účetní
Bc. Ivana Pítová, grantová účetní

Olga Baslová, asistentka
Bc. Ellen Renáta Dopitová, právnička
Mgr. Jitka Hrušková, sociální pracovnice
Mgr. Miroslava Klimentová, sociální pracovnice
Mgr. Miroslav Krutina, právník
PhDr. Petr Kříž, lektor
Helena Kunstová, sociální pracovnice
Mgr. Kateřina Matulová, právnička
Mgr. Ondřej Múka, právník
Pavel Pěnkava, lektor
JUDr. Jana Seemanová, právnička
JUDr. Petr Smolík, PhD, právník
Mgr. Tereza Součková, právnička
Zuzana Stancová, lektorka
MUDr. Jarmila Stojanová, lékařka
JUDr. Daniela Světlíková, advokátka
Mgr. František Valeš, právník

Dokumentační a informační středisko

Mgr. Gabriela Karczubová, vedoucí informační pracovnice
Mgr. Helena Bajerová - Bartáková, informační pracovnice
Bbus. Alžběta Kolumpeková - informační pracovnice

Předsednictvo ČHV 2006

PhDr. Hana Havelková
Předsedkyně
Dr. Marie Hradečná
Místopředsedkyně
PhDr. Libuše Šilhánová
Místopředsedkyně
Mgr. Pavla Burdová
doc. dr. Jiří Hrbek
MUDr. Jarmila Stojanová
JUDr. Daniela Světlíková

Externí firmy spolupracující s ČHV

Správa počítačové sítě

IKA DATA, spol. s r.o.

Externí účetní

Lenka Bechyňská – podvojně účetnictví
ASC Accounting, s.r.o. - mzdové účetnictví

Auditor: Accor, spol. s r.o.

Revizní komise

Ing. Mária Jílková
Ing. Arch. Olga Zárubová

Sponzoři

Za podporu našich programů v roce

2006

děkujeme těmto institucím

Evropská unie (ESF, Phare 2003, DG JLS: INTI, NGO2004)
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
Magistrát hlavního města Prahy
Nadace Preciosa, Jablonec nad Nisou
Open Society Fund, Praha
Open Society Institute, Budapešť